

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

21 ianuarie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în componența:

președinte – Petru Ursache,

judcători – Ghenadie Nicolaev și Petru Moraru,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2012, în cauza penală privindu-l pe

Pascaru Ion Ion, născut la 03 martie 1980, originar și domiciliat în s. Cot, r-nul Șoldănești.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 18.09.2010 – 02.11.2010;

Instanța de apel: 16.11.2012 – 04.12.2012;

Instanța de recurs: 11.12.2014 – 21.01.2015.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Rezina din 02 noiembrie 2010, Pascaru I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții cu răspundere materială pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Țurcan F. a fost admisă, cu dispunerea încasării de la inculpat a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în valoare de 16300 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, *în fapt*, instanța de fond a constatat că, Pascaru I., în perioada martie - aprilie 2009 prin înșelăciune și abuz de încredere a dobîndit ilicit bani în sumă de 3800 lei de la cet. Țurcanu F., domiciliat în s. Gordinești r-nul Rezina.

Tot el în luna ianuarie 2010, prelungindu-și intenția sa criminală împreună cu o altă persoană, locul aflării căreia nu a fost stabilit de către organul de urmărire penală, prin înșelăciune și abuz de încredere, au dobîndit ilicit bani în sumă de 12500 lei de la cet. Țurcanu F. domiciliat s. Gordinești r-nul Rezina.

Astfel în perioada martie 2009 - ianuarie 2010, de către Pascaru I. prin înșelăciune și abuz de încredere au fost dobândiți bani în sumă totală de 16300 lei de la partea vătămată Țurcanu F., cauzându-i acesteia un prejudiciu material considerabil.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța de fond a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvârșite de două persoane cu cauzarea de daune în proporții considerabile*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în modul prevăzut de art. 401 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către inculpat, prin care s-a solicitat casarea sentinței, cu dispunerea achitării acestuia din motiv că sumele de bani le-a împrumutat de la partea vătămată cu intenția de a le restitui, iar între dînsul și Țurcanu F. există niște relații civile, care nu sunt pasibile răspunderii penale.

De asemenea, inculpatul a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa și nu a motivat din ce cauză a declarat așa de tîrziu apelul.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2012, pronunțată integral la 18 decembrie 2014, apelul declarat de inculpat a fost respins, ca fiind depus peste termen, cu menținerea sentinței atacate fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei adoptate, instanța de apel verificînd termenul de declarare a sentinței, prin care inculpatul a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, a constatat că aceasta a fost pronunțată integral la 02 noiembrie 2010, în prezența lui Pascaru I. (f.d.114)

În continuare, s-a mai remarcat că conform art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat făcut în termen dacă instanța de apel constată că întîrzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la data începerii executării pedepsei.

Însă, în cauza deferită judecătii, instanța a reținut că careva motive întemeiate de expirare a termenului de depunere a cererii de apel de către inculpat sau avocatul acestuia nu au fost prezentate.

În primă instanță la judecarea cauzei, interesele inculpatului au fost reprezentate de către avocatul Ceban I., dispozitivul sentinței fiind pronunțat în ședința de judecată din 02 noiembrie 2010, în prezența avocatului și inculpatului, cărora le-a fost explicat modul și termenul de atac.

Ulterior, copia sentinței a fost înmînată inculpatului Pascaru I. la data de 19.11.2010 (f.d.137), astfel termenul de declarare a apelului expirînd la data de 04.12.2010.

Mai mult ca atît, sentința a fost pusă în executare la 30 noiembrie 2010 inculpatul fiind trimis spre executarea pedepsei în Penitenciarul nr.17 Rezina.

Reieșind din cele menționate instanța a conchis că apelul inculpatului Pascaru I.

a fost depus cu încălcarea art. 402 Cod de procedură penală, iar cele invocate de avocat privind repunerea în termen a apelului sunt nefondate și nemotivate din care considerente urmează a fi respinse, fapt ce face imposibilă expunerea instanței de apel asupra motivelor invocate în apelul declarat, adică pe fondul cauzei.

6. Nefiind de acord cu soluția instanței de apel inculpatul Pascaru I. a declarat recurs ordinar, prin care solicită casarea deciziei instanței de apel, din motiv că dînsul nu este vinovat de cele imputate, iar banii împrumutați de la partea vătămată intenționa să-i întoarcă înapoi.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, acuzatorul de stat în referința depusă privind opinia sa asupra recursului declarat de către inculpat, menționează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, pentru următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor specificate de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Din textul recursului declarat, se constată că recurentul nu invocă nici un temei de drept din cele prevăzute exhaustiv de art. 427 Cod de procedură penală, însă critică soluția privind condamnare sa în baza art. 190 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, dat fiind că, la caz, între inculpat și partea vătămată au existat niște relații civile, care nu sunt pasibile răspunderii penale.

Mai mult, instanța de recurs constată, totodată, că recurentul nu critică soluția instanței de apel, potrivit căreia apelul său a fost respins, ca depus peste termenul legal prevăzut de legea procesual-penală și nu invocă nici un motiv întemeiat de repunere în termen.

Din aceste considerente, Colegiul penal conchide că alegațiile recurentului expuse în textul recursului sunt vădit nefondate și expune următoarele argumente în susținerea statuării respective.

Pornind de la dispozitivul deciziei pronunțate de instanța de apel, se constată că Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a dispus respingerea apelului declarat de inculpat, ca depus peste termen.

Potrivit art. 415 alin. (1) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd cauza în ordine de apel, este în drept să respingă apelul, menținînd hotărîrea atacată, dacă acesta a fost depus peste termen și, în atare situație, instanța de apel nu examinează legalitatea și temeinicia apelului, adică nu verifică în fapt și în drept

hotărîrea atacată, ceea ce înseamnă că, la respingerea apelului ca depus peste termen nu are loc un control asupra fondului cauzei iar sentința rămîne definitivă de la data expirării termenului de apel.

Prin urmare, Colegiul penal verificînd legalitatea deciziei instanței de apel, concluzionează că ultima întemeiat a respins apelul inculpatului Pascaru I., ca depus peste termen.

Conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală și pct. 6.1. al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „*Cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel*”, cu modificările și completările ulterioare, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

În același context se menționează și prevederile art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală raportate la explicațiile pct. 6.5 din Hotărîrea Plenului sus-numită, în care se specifică că la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului pînă la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfîrșească într-o zi nelucrătoare. La calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Or, la calcularea termenului de apel determinant este constatarea momentului de la care începe să curgă acesta. Termenul începe să curgă pentru părțile care au fost prezente la pronunțarea hotărîrii, din ziua următoare în care aceasta a fost pronunțată.

Față de cele ce preced, se mai remarcă că potrivit textului Recomandării nr. 37 cu privire la pronunțarea hotărîrilor judecătorești în procesul penal, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiției a statuat asupra aceluiași considerente menționînd, totodată, că *Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Sutter vs. Elveția, a considerat că exigența de publicitate a deciziilor nu trebuie neapărat să ia forma unei lecturi în voce a hotărîrii în cazul cînd hotărîrea este publicată, înmînată sau expediată părților. De la data pronunțării hotărîrii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac.*

La caz, se constată că apelul declarat de inculpatul Pascaru I., a fost depus la 01 noiembrie 2012, în instanța de apel, fiindu-i aplicat număr de intrare 8649, adică peste aproximativ doi ani din momentul pronunțării sentinței.

Din textul deciziei instanței de apel rezultă că, inculpatul a depus apelul peste termenul legal de 15 zile reglementat de art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, acesta fiind respins ca tardiv, deoarece sentința Judecătoriei Rezina din 02 noiembrie 2010, a fost pronunțată integral în cadrul ședinței de judecată din aceeași zi, la care a fost prezent inculpatul și avocatul acestuia Ceban I..

Cu referire la solicitarea avocatului de a fi repus în termen apelul declarat de inculpat, nemotivînd prin nici un argument întîrzierea depunerii apelului, instanța de apel just a respins această solicitare și a respins apelul declarat, ca depus peste termen.

Prin urmare, se apreciază că instanța de apel corect a statuat că termenul de declarare a apelului de 15 zile, a expirat pentru inculpat la data de 04 decembrie 2010, iar declarînd apel la 01 noiembrie 2012 (f.d.140), inculpatul a omis termenul legal, cu toate că a solicitat repunerea în termen, însă fără a proba omisiunea termenului de utilizare a căii de atac - apelul.

Astfel, instanța de recurs amintește că art. 420 Cod de procedură penală, stipulează că recursul este o cale ordinară de atac care poate fi folosită împotriva hotărîrilor pronunțate asupra fondului cauzei de către instanțele inferioare. Potrivit alin. (4) al aceluiași articol – nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora părțile nu au folosit calea apelului.

În apel, precum și în recurs, nu se invocă motive întemeiate ce au determinat întîrzierea declarării apelului, astfel, instanța de apel fiind în imposibilitate să repună în termen apelul.

Călăuzitoare în acest sens sunt și prevederile expuse în pct. 7-7.1 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție din 12.12.2005, nr. 22 - Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel // *Buletinul CSJ a RM 7/10, 2006*, în care se specifică că conform art. 403 Cod de procedură penală, repunerea în termen a apelului reprezintă mijlocul procesual prin care titularul dreptului de apel, care nu a putut declara apel din cauze independente de voința lui, este repus în dreptul din care fusese decăzut după expirarea termenului de apel.

Repunerea în termen se operează doar avînd prezente două condiții cumulative: întîrzierea a fost determinată de motive întemeiate: calamitate naturală, accident, boală ș.a., pe care apreciindu-le, instanța de apel va constata dacă situația invocată de apelant constituie în mod efectiv o cauză de împiedicare a declarării apelului. Admiterea repunerii în termen produce efectul apelului declarat în termen. În caz contrar, apelul va fi respins.

Termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. Termenul respectiv este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși apelul a fost declarat după expirarea termenului, acesta urmează a fi respins ca declarat peste termen, cu excepția cînd întîrzierea a fost determinată de motive întemeiate, însă, la caz, această din urmă premiză nu s-a confirmat.

Conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Mai mult, se menționează că partea care a omis termenul de declarare a apelului este obligată să prezinte dovezi instanței prin care să-și argumenteze temeinicia omisiunii respective. Colegiul penal apreciază că simplul fapt al invocării repunerii în termen, nu poate fi apreciat ca o scuză pentru apelant privitor la omisiunea termenului

prevăzut exhaustiv de legea procesual-penală.

În cauza deferită judecării, Colegiul penal reține că motive care ar fi oferit temei de repunere în termen a apelului declarat de inculpat Pascaru I., nu s-au constatat, atât de instanța de apel, cât și cea de recurs.

În consecință, instanța de recurs conchide că, în speță, avînd în vedere circumstanțele descrise mai sus, cererea de recurs a inculpatului urmează a fi declarată inadmisibilă, ca fiind vădit neîntemeiată.

9. Pentru toate considerentele de fapt și de drept expuse în prezenta decizie, în temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Pascaru Ion Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2012, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 21 ianuarie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Petru Moraru